

# Kunst in de Zorg

## Bevindingen van participatief actieonderzoek



### Waarde

De waarde van actieve kunstparticipatie vanuit het perspectief van ouderen

#### Positieve gevoelens

Genieten en plezier beleven.

Belangrijke elementen die het leven de moeite waard maken.

#### Uitgedaagd worden

Op artistiek en persoonlijk vlak.

Een concreet doel hebben, betekent dat je ertoe doet en geeft zin aan het leven.

#### Diepgaand contact

Contact dat een hogere kwaliteit heeft dan oppervlakkig contact.

Kunst doet een beroep op een diepere laag van jezelf en zorgt voor een meer persoonlijke en emotionele band.



#### Voor en na

Janine Schrijver, kunstenaar en lid van het onderzoeksteam deed artistiek onderzoek naar de vraag: is er vóór en ná deelname aan een kunstactiviteit zichtbaar verschil? Ze maakte hier een fotoreeks van. Ziet u verschil?

## Werkzame mechanismen

Hoe komt het volgens ouderen dat zij waarde ervaren?

Een samenkomst van verschillende elementen, waaronder...

### De kunst zelf: kunst raakt

Kunst brengt niet alleen een boodschap, maar ook een gevoel over. Dit is niet altijd in woorden te vatten. Dit noemen we ook wel *affect*: datgene wat je aanvoelt, maar wat moeilijk onder woorden te brengen is.

*Betrokkenheid*: een verwelkomende sfeer.

*Connectie*: erbij horen, veiligheid, saamhorigheid en vertrouwen.

*Nieuwe dingen leren*: professionele artistieke begeleiding.

*Transformatie*: in een staat van flow komen in een gastvrije sfeer.

*Menselijkheid*: een ontspannende ruimte die welzijn ondersteunt.

## Verduurzaming

Wat is nodig voor verduurzaming van kunstinitiatieven en -programma's?

### Vakmanschap

Belangrijk is de kwaliteit van het werk dat wordt uitgevoerd in de praktijk. Dit vraagt om een kritisch theoretisch kader.

Artistieke aspecten: het ontwikkelen van eigen artistieke criteria voor participatieve kunst.

Pedagogische en ethische aspecten: Hoe werk je op een 'goede' manier met verschillende doelgroepen? Reflecteren als professional op je eigen werk en praktijk helpt. Hiervoor kunnen reflectieve netwerken helpen.

*Boundary work*: Professionals dienen over kwaliteiten te beschikken die nodig zijn om op en over de grenzen van verschillende disciplines te werken.

### Vertrouwen

Op verschillende vlakken is vertrouwen nodig.

Vertrouwen in de kwaliteit van het product en het 'nut' van de interventie. Het is belangrijk om van tevoren te bedenken: hoe laat je dit zien, wat spreek je met stakeholders af over zichtbaarheid en bewijsvoering?

Vertrouwen in de naam, reputatie en stabiliteit van de uitvoerende culturele organisatie draagt bij aan verduurzaming.

### Financiering

Voor participatieve kunstprojecten is financiering nodig, óók voor meer onzichtbare kosten zoals overheadkosten en tijd die wordt geïnvesteerd in het onderhouden van relaties en netwerken en vergroten van vakmanschap.

Het waarborgen van structurele financiering vraagt veel tijd, aandacht en kennis van de lokale context van een project.

Strategische partnerschappen, contracten en het inbedden van kunst in missie en visie van zorg- en welzijnsorganisaties kan helpen.

Voor verdieping en voorbeelden uit de praktijk, zie: [www.kunstindezorg.com/publicatie](http://www.kunstindezorg.com/publicatie)